

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Deres ref.
15/133

Vår ref.
15/944 - TJU

Dato
22.04.2015

Høring - NOU 2014:15 - Norsk pelsdyrhold - bærekraftig utvikling eller styrt avvikling

Vi viser til Landbruks- og matdepartementets brev 29. januar 2015 med vedlegg.

Justis- og beredskapsdepartementet har følgende merknader:

Utvalget vurderer i punkt 9 i utredningen hvordan en eventuell styrt avvikling av pelsdyrnæringen skal kunne gjennomføres. I denne forbindelse vurderer utvalget forholdet til Grunnloven og EMK tilleggsprotokoll 1 artikkel 1 og erstatningsplikt, jf. punkt 9.3 i utredningen.

Når det gjelder Grunnloven, har utvalget reist spørsmål om forholdet til Grunnloven § 105 om vern mot eiendomsavståelse.

I forbindelse med Grunnloven § 105 viser utvalget til at bestemmelsen i utgangspunktet kun rammer eiendomsavståelser. Utvalget viser også til at det i en viss utstrekning er tilkjent erstatning for rådighetsbegrensninger etter prinsippet i Grunnloven § 105. Vi peker i denne forbindelse på at hovedlinjen i senere rettspraksis er at det skal mye til før det foreligger en erstatningsplikt i slike tilfeller. I Rt. 2005 s. 469 avsnitt 29 ble det vist til at *«det ikke er tilstrekkelig for erstatningsansvar at det dreier seg om et vesentlig inngrep. Inngrepet må ha en slik karakter at det ut fra en helhetsvurdering fremstår som sterkt urimelig om det skal tales.»*

Utvalget viser også til at forbudet må vurderes opp mot den europeiske menneskerettighetskonvensjon tilleggsprotokoll 1 artikkel 1 (TP1-1) om

eiendomsretten.

Hvorvidt et inngrep i eiendomsretten er tillatt, vil blant annet bero på en vurdering av forholdsmessigheten av inngrepet. Utvalget viser til at et inngrep som ikke kompenseres med erstatning, kun vil godtas i helt spesielle tilfeller. Vi vil påpeke at EMD på dette punktet har sondret mellom inngrep som utgjør en ekspropriasjon etter EMK TP1-1 første ledd annet punktum og inngrep som utgjør rådighetsinnskrenkninger ved offentlig kontroll med eiendom etter annet ledd. Ekspropriasjon vurderes strengere.

Dersom det utformes regler om forbud mot pelsdyrhold rettet mot eksisterende virksomheter, bør forholdsmessigheten vurderes mer inngående. I den forbindelse er det også nødvendig å se hen til hva slags interesse som vernes gjennom et forbud.

Utvalget viser under drøftelsen av EMK TP1-1 til en ikke-rettskraftig avgjørelse fra en nederlandsk underrett. Selv om saksforholdet er parallelt, vil vi påpeke at en slik avgjørelse har liten rettskildemessig verdi. Den er ikke nødvendigvis en illustrasjon av hvordan EMD vil vurdere saken dersom den kommer opp for domstolen.

Med vennlig hilsen

Harald Aass
fagdirektør

Toril Juul
seniorrådgiver